

Virgil Nistru ȚIGĂNUȘ*

**JERTFA CĂRTURARULUI – ÎN VREMURI DE SILEX.
DOMNUL PROFESOR UNIVERSITAR DR. MIHALACHE BRUDIU -
LA ANII ÎNȚELEPCIUNII**

**THE SACRIFICE OF THE SCHOLAR – IN FLINT AGES.
PROFESSOR DR. MIHALACHE BRUDIU AT THE AGE OF WISDOM**

„Lucrurile tratate doar ca lucruri în sine se distrug pe ele însele – spunea un renumit teolog¹ – pentru că numai în Dumnezeu au ele viață”. Am avut „ascultarea” căutării de sine în preajma unor distinși cărturari (unii sub regim de tăcere) care își prelungeau prin jertfă strălucirea intelectuală. În vremuri bruncenușii de silex (vopsite însă în purpură) i-am ascultat, încercând să înțelegem spirala axiologică a istoriei, pe Cezar Șerbu, Constantin Daicoviciu, Paul Păltănea, pe Mihalache Brudiu, sărbătoritul întru înțelepciune de astăzi. Cât **nesfârșit** din timpul rotund și câtă **tăcere** a ascultat studiind, muncind, Domnul Prof. Dr. Mihalache Brudiu?

Lumea tinereții noastre, oricât am dori să o învăluim în nostalgii, nu a aparținut basmelor; am trăit în și prin poveștile păstrate între faldurile bibliotecilor. Părinți și copii intraserăm în rolul celui ce murmurase: „sunt jucăria soartei...” Domnul Profesor Universitar Dr. Mihalache Brudiu a trăit – la vedere – o viață de jertfă spre a apăra, cu onestitatea proprie omului liber în spirit, unicul adevăr – deopotrivă al istoriei neamului, al credinței nerisipite, al iubirii martirice și al nădejzii.

În desăvârșită armonie cu acest adevăr, studentul în istorie care explora, alături de egalii săi întru idealuri românești, vatra existenței noastre milenare, a devenit victimă a pozitivismului irațional. La șirul de documente în piatră pe care le studia a adăugat cu umilință exemplaritatea existenței Domniei sale. A cutreierat acest răsărit de țară „în cruciș și-n curmeziș”, cum spunea Eminescu. A atins cu privirea fiecă crâmpă de ceramică, fiecă semn al străromânilor de la Bărboși, Băneasa natală, Brăhășești. Aici a trăit bucuria de a reconstitui în idee sistemul

---

* Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați.

¹ Alexander Schmemmann, *Pentru viața lumii. Sfintele Taine și Ortodoxia*, Editura Basilica, București, 2012, p.20.

ingenios al fortificației cu două șanțuri de apărare, cu parii de lemn înfiți în pământ.

În secolele 4-3 î. H., ca și cu puțin timp în urmă, - și tot prin aceste răsărituri – „prădalnicii” nu aveau astâmpăr. De la Tirighina, văile Prutului și Siretului redesează un golf dispărut al Pontului Euxin. Dar marele fluviu? Domnul Profesor Brudiu răspunde printr-o interogație metaforică: „Cine poate să ne spună vârsta acestui neodihnit gigant care pare a se identifica cu veșnicia?”²

Pe malul abrupt al Siretului și pe malurile din ce în ce mai abrupte ale vremurilor, Domnul Profesor Brudiu „a dat cuvânt” alcătuirilor de lut, de bronz, din fier. Alte „corespondențe” decât cele simboliste s-au stabilit și în părțile noastre, între lăcașurile de cult și chiliile destinate școlii. Mănăstirea Mavramol, „metoh al Mitropoliei Moldovei” avea în grijă și o școală, încă de la 1765. O școală românească ființa în chinovia de la Adam, întemeiată de căpitanul de oaste Adam Moviliță, la 1652.

Doctorul în științe a polemizat cu rafinament (o face convingător și astăzi) cu tezele „înaintate” ce mistificau adevărul istoric. Patriotismul său, ca și expresia vaticinară a operelor lui Paul Păltănea (cu un titlu de Doctor „amânat” după bunul plac al unor „liber-cugetători” locali) și ale Acad. Alexandru Zub, întemnițat pentru valorizarea conștiinței ștefanienae a neatârării, este curat ca roua locului în care s-a născut. Anii patriarhali pe care îi împlinește îl sărbătoresc prin deschiderea lor simbolică spre infinitul învierii neamului. În spiritul acestui vector de sens al valorilor naționale, Domnul Prof. Univ. Dr. Mihalache Brudiu, a fost primit în Universitate în anii mai liberi, și-a chemat studenții la aprofundarea istoriei românilor și la valorificarea ontologiei tradiției (cu decenii înainte D-sa descoperise costumul popular covurluiian). Receptivi au fost colaboratorii D-sale, întrecuți poate doar de studenții basarabeni din Cahul, pe care, împreună, i-am slujit din ultimul deceniu al veacului trecut.

„Cahulobuzul” domnului Langu, al cărui fiu, Sorin, își pregătea doctoratul în Istorie, trecea zilnic printre dealurile și văile melancoliei. Speram ca școala din Oancea să poarte numele „Eroii Neamului”. Îndreptățirea se află în locul de odihnă al eroilor din 1941 în cimitirul din Oancea. Apele hotarnice își ridicau parcă brațele să ne treacă peste spinii verzi ai timpurilor. Profesorii Mihalache Brudiu, Valentin Țurlan, Gh. Șerban, Sergiu Tofan, Gr. Răcariu, Nicolae Codău, Mircea Bulancea Șandru, Alexandru Vasile, Petrică Vieru, Iulian Adrian, Dan Râpă, Daghie, Nicolae Diaconu (decan), Iulian Gabriel Bârsan (actualul Rector), îngândurați de multe, dar mereu joviali, transformau umilul vehicol trans-românesc într-o agora nobilă, în

---

² C. Stoica, Ion T. Dragomir, Mihalache Brudiu, *Muzee și monumente gălățene*, Galați, 1974, pag.116.

care solilocviile se schimbau în confesiuni și în pledoarii academice. Cahulobuzul universității gălățene a făcut istorie.

Se vorbește pretutindeni despre nou. Din nefericire, el pare croit după tipare încă nesigure – mai ales pentru evoluția școlii. Brambureala nu e doar o vocabulă nefastă, ci o stare didactică postrevoluționară. Nu mai sunt modele pentru școala românească decât cele achiziționate cu vagi instrucțiuni de folosire? Întreaga viață și vasta operă a Domnului Profesor Universitar Dr. Mihalache Brudiu alcătuiesc o arhitectură a demnității. Domnia sa are vocația muncii, iar munca i-a legitimat talentul. Rigoare și omenie. Credință și articulare armonică a ideilor. Răbdare de tânăr martir (fără acces la radicalele „memoriale” televizate și comentate tocmai de cei ce au absentat de la mistuitoarele persecuții „revoluționare”). Un spirit românesc jovial, un scriitor și un orator, un prieten și un părinte, Domnul Profesor Mihalache Brudiu a propus mulțimi de rezolvări pentru luxuriantele ecuații ale acestor vremuri de silex. Îi mulțumim, aflându-ne smeriți sub tâmpla sculptată de lemn din locașul sacru al copilăriei Domniei Sale.